

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Факультет економіки, управління та інженерії**

Кафедра фінансів

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

**«ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ
В УКРАЇНІ»**

Виконала

студентка V курсу
групи ФК-51з
освітнього ступеня «Бакалавр»
напряму підготовки 6.030508
«Фінанси і кредит»

_____ Тяско Любов Василівна

Науковий керівник

к.е.н., ст.викладач

_____ Бошота Неля Василівна

Робота допускається до захисту:

*Зав. кафедри фінансів
д.е.н., професор*

_____ Черничко Т.В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	6
1.1. Сутність малих підприємств та їх роль у національній економіці	6
1.2. Поняття і структура фінансового механізму розвитку малого підприємництва.....	16
1.3. Нормативно-правове забезпечення функціонування фінансового механізму вітчизняних суб'єктів малого підприємництва.....	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	30
2.1. Оцінка фінансово-кредитного забезпечення розвитку вітчизняного малого підприємництва.....	30
2.2. Аналіз системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні.....	31
2.3. Державна фінансова політика як інструмент забезпечення розвитку малого підприємництва (на прикладі ТОВ «Бетта-сервіс»).....	47
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ..	51
3.1. Зарубіжний досвід формування системи фінансового забезпечення розвитку малого підприємництва в українській економіці.....	51
3.2. Вдосконалення системи фінансової підтримки вітчизняних суб'єктів малого підприємництва.....	60
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	72
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

Актуальність теми. Кризові явища в Україні спонукають до пошуку шляхів підвищення ефективності функціонування економіки через використання різноманітних форм господарювання. Одна з таких форм – мале підприємництво, бо саме воно є важливим системоутворюючим елементом функціонування будь-якої господарської системи.

Хоча процеси становлення малого бізнесу в Україні розпочалися з початком незалежності, його функціонування та забезпечення розвитку перебуває в незадовільному стані. Це насамперед пов'язано з неналежним фінансовим забезпеченням, неефективним податковим механізмом, що врешті-решт є результатом невваженої і необґрунтованої державної регуляторної політики у сфері малого бізнесу. Зазначені чинники перешкоджають розвитку вітчизняних суб'єктів малого підприємництва. Тому особливої актуальності набуває дослідження проблем функціонування фінансового механізму розвитку малого підприємництва, розкриття його структури, аналізу фінансових методів, інструментів і важелів та їхнього впливу на діяльність суб'єктів малого бізнесу, з метою підвищення їхньої конкурентоспроможності і сприяння розвитку.

Після проголошення незалежності України, коли фактично розпочався етап становлення правового поля для ведення підприємницької діяльності, посилився інтерес вітчизняних вчених до дослідження фінансових аспектів функціонування малого підприємництва. Цим питанням присвятили праці такі провідні українські науковці: В. Боронос, Л. Буряк, З. Варналій, Ватаманюк, Л. Воротіна, С. Дрига, В. Збарський, Є. Іонін, О. Квасовський, Д. Книш, О. Ковалюк, М. Крупка, О. Кундицький, Р. Ларіна, С. Лобозинська, В. Ляшенко, І. Михасюк, З. Патора-Висоцька, В. Плиса, Ж. Поплавська, С. Реверчук, А. Хоронжий, М. Хураса та ін.

Незважаючи на значну кількість досліджень у цій сфері, проблеми фінансового забезпечення малого підприємництва недостатньо вивчені. Потребують ґрунтового вивчення зарубіжний досвід реалізації фінансового

механізму розвитку малого бізнесу і перспективи його адаптації до вітчизняних умов господарювання. Саме тому необхідність ґрунтовного дослідження теоретичних засад і прикладних аспектів фінансового забезпечення малого підприємництва обумовили актуальність обраної теми дипломної роботи.

Мета та завдання дослідження. Мета дипломної роботи – обґрунтувати теоретичні положення реалізації системи фінансового забезпечення розвитку малих підприємств в Україні, а також надати практичні рекомендації щодо його вдосконалення в сучасних умовах господарювання.

Відповідно до мети у роботі поставлено такі завдання:

- розкрити теоретичні основи функціонування суб'єктів малого підприємництва в Україні;

- з'ясувати сутність і розкрити структуру фінансового забезпечення малих підприємств;

- дослідити вітчизняну систему оподаткування малих підприємств та обґрунтувати її вплив на розвиток малого бізнесу;

- запропонувати шляхи підвищення ефективності фінансового механізму розвитку малого підприємництва.

Об'єктом дослідження є процеси функціонування малого підприємництва у вітчизняній економіці.

Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти системи фінансового забезпечення малих підприємств в Україні.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. Серед них варто виокремити такі: історичний – для висвітлення еволюції нормативно-правового забезпечення малого підприємництва; методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції – для розкриття наукових підходів до тлумачення понять "мале підприємництво", "малий бізнес"; метод порівняння – під час дослідження зарубіжного досвіду функціонування малого підприємництва та

можливостей його використання вітчизняній практиці. Крім того, задля наочного подання результатів дослідження застосовано графічний і табличний методи.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних учених, нормативно-правові акти України та інших держав; аналітичні й статистичні матеріали Державної служби статистики України, Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва, Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Світового банку, Європейської комісії з питань підприємництва та промисловості, Інтернет-публікації.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Робота містить 8 таблиць, 3 рисунки, 5 додатків. Список використаних джерел налічує 58 найменувань.

ВИСНОВКИ

В дипломній роботі проведено теоретичне узагальнення для вирішення важливого завдання – аналізу фінансового механізму розвитку малого підприємництва в Україні, що дало змогу зробити наспулі висновки та рекомендації теоретичного характеру, які сприятимуть розв'язанню нагальних проблем підвищення ефективності його функціонування.

Фінансовий механізм розвитку малого підприємництва, охоплює сукупність фінансових методів, інструментів і важелів, які взаємопов'язані та взаємодіють між собою на державному, внутрішньому й ринковому рівнях і спрямовані на реалізацію економіко-інвестиційних та соціальних функцій малого підприємництва за відповідної нормативно-правової, інформаційної, інституційної й інфраструктурної систем забезпечення.

На розвиток малого бізнесу вагомо впливають: розмір фонду оплати праці, середньорічна кількість працівників на малих підприємствах, величина ВРП на душу населення, обсяг реалізованої малими підприємствами продукції за попередній період. Ці індикатори варто врахувати для розробки та реалізації заходів державної політики щодо фінансової підтримки малого підприємництва.

Для прийняття управлінських рішень керівництва суб'єкта малого підприємництва щодо фінансово-кредитного забезпечення його розвитку, потрібно оцінювати фактичну наявність та потенціал мобілізації ресурсів у сектор малого бізнесу, з огляду на конкретні суб'єкти фінансування. Основними джерелами формування фінансових ресурсів малого підприємництва в Україні є фінансування за рахунок банківських установ і міжнародних організацій. Альтернативою таких джерел фінансових ресурсів мають стати також фінансові інструменти небанківських фінансово-кредитних установ, зокрема лізинг, факторинг.

Важливими умовами реформування вітчизняної системи оподаткування малого бізнесу є: прозорість і чіткість визначення бази оподаткування та розміру податкового зобов'язання, простота дотримання регуляторних

процедур у сфері справляння податків і подання податкової звітності. В межах такого реформування важливим завданням має стати зменшення податкового тиску на малий бізнес, зокрема на фонд оплати праці.

З метою активізації інвестиційної діяльності малого підприємництва в Україні необхідно:

- 1) спростити та стабілізувати вітчизняне законодавство;
- 2) забезпечити створення ефективної інфраструктури підтримки інноваційної діяльності малого підприємництва;
- 3) сформуванню привабливий інвестиційний і діловий клімат шляхом сприяння у залученні іноземного капіталу та контролю за ефективністю його використання;
- 4) створити умови доступу малого бізнесу до ринку технологій, його залучення до участі в науково-технічних розробках і фундаментальних дослідженнях;
- 5) сприяти розвитку суб'єктів малого підприємництва у секторі наукової та інноваційної діяльності, у створенні й забезпеченні функціонування малих інноваційних підприємств.

Високі показники розвитку малого бізнесу в розвинених країнах стали можливими завдяки продуманій і системній політиці держави. Потрібним для України є використання досвіду країн-учасниць Європейського Союзу, які спрямували свої зусилля у сфері підприємництва на активізацію інноваційної діяльності; досвіду Німеччини – в контексті поліпшення технологічних процесів, розробки нових товарів на підставі наукових досліджень та ефективних розробок; досвіду США – у частині створення регулятивної установи або покладання на діючий Український фонд підтримки підприємництва функцій щодо гарантування повернення наданих суб'єктам малого бізнесу кредитних коштів.

Основними напрямками підвищення ефективності фінансового забезпечення розвитку малого підприємництва на основі успішної реалізації

державної політики щодо фінансового забезпечення розвитку малого підприємництва є:

1) створення сприятливого середовища для започаткування і ведення бізнесу;

2) забезпечення ефективної державної фінансової підтримки розвитку малого підприємництва.

Наслідками ефективної реалізації фінансового механізму є досягнення потужного товарно-споживчого, інвестиційно-інноваційного й інституційно-соціального ефектів.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>